

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernesstraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Datum 8 mei 2026
Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Onze Referentie
BZ2627926

Bijlage(n)
2

Geachte voorzitter,

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 2 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche 1 - Mededeling over oostelijke regio's van de EU.
Fiche 2 - Mededeling Integrale Natuurbrandbeheersing.

De minister van Buitenlandse Zaken,

T.B.W. Berendsen

Fiche 1: Mededeling over oostelijke regio's van de EU

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

Mededeling over de oostelijke regio's van de EU die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne

b) Datum ontvangst Commissiedocument

18 februari 2026

c) Nr. Commissiedocument

COM(2026) 82

d) EUR-Lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52026DC0082&qid=1773233536832>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Raad voor Regelgevingstoetsing

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Nog niet bekend

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

Op 18 februari jl. publiceerde de Europese Commissie (hierna: de Commissie) een mededeling over het versterken van de oostelijke regio's van de EU. In de mededeling constateert de Commissie dat de oostelijke regio's van Finland, Estland, Letland, Litouwen, Polen, Hongarije, Slowakije en Roemenië de afgelopen jaren te lijden hebben onder de gevolgen van de agressieoorlog die Rusland in 2022 begon tegen Oekraïne. Zo zijn in veel oostelijke regio's van de EU de economie, de veiligheid en de publieke voorzieningen onder druk komen te staan als gevolg van belemmeringen van het handelsverkeer, hogere kosten door veiligheidsrisico's en verslechtering van het investeringsklimaat. De permanente Russische en Belarussische dreiging, zowel conventioneel als hybride, trekt een wissel op de toekomst van deze regio's.

Hoewel de Commissie sinds 2022 maatregelen heeft genomen om de negatieve effecten van de oorlog te verzachten, stelt de Commissie vast dat de regio's meer steun nodig hebben voor hun veiligheid, stabiliteit en welvaart. De Commissie wil een scala aan maatregelen nemen gericht op 1) het versterken van veiligheid en weerbaarheid, 2) groei en regionale welvaart, 3) het voortbouwen op lokale sterke punten als energie, milieu, landbouw en vaardigheden, 4) het versterken van connectiviteit, en 5) het versterken van gemeenschappen.

In de optiek van de Commissie is dat niet alleen belangrijk voor de regio's zelf; zij plaatst de mededeling nadrukkelijk in de context van de grotere investeringen in de veiligheid, stabiliteit, concurrentiekracht en sociale cohesie van de gehele Unie.

Voor wat betreft veiligheid benoemt de Commissie de nog bestaande veiligheidslacunes en hybride dreigingen. De Commissie geeft aan hieraan te werken door het actieplan inzake drones en droneafweerbeveiliging, het *Security Action for Europe*-instrument (SAFE), het militaire mobiliteitspakket en de EU-strategie voor een paraatheidsunie. Om de escalerende dreigingen tegen te gaan kondigt de Commissie een alomvattend actieplan aan, dat ziet op dreigingen op het land, in de lucht, op zee en op digitaal gebied. Daarnaast wil de Commissie de investeringen in het IRIS²-systeem, een EU-project voor het creëren van een eigen, beveiligd netwerk van internetsatellieten, ophogen om de EU-ruimtediensten te versterken en de beveiligde connectiviteit van IRIS²-systeem te verbeteren. De plannen die de Commissie hier noemt zijn in lijn met het doel tegen 2030 defensiegereedheid te bereiken, zoals voortvloeiend uit het Witboek over Europese defensie.

Omtrent groei en regionale welvaart stelt de Commissie dat de flankregio last heeft van toenemende economische druk, een kleinere handelsstroom en een verminderd investeringsvertrouwen. De Commissie wil de regionale economie stimuleren door de EastInvest-faciliteit in het leven te roepen. Deze moet investeringen in de regio faciliteren, met leningen vanuit de Europese Investeringsbank, de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, de Noordse Investeringsbank en de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa. In 2026 en 2027 moet middels deze faciliteit minimaal EUR 28 miljard aan publieke en private investeringen in de regio geïnvesteerd worden. Dit moet in lijn met het cohesiebeleid gedaan worden. De Commissie wil bij de herziening van de algemene groepsvrijstellingsverordening in 2026 beoordelen of de staatssteunregels moeten worden gewijzigd in het licht van de specifieke uitdagingen van de oostelijke grensregio's. Bovendien zal de Commissie onderzoeken of de bestaande flexibiliteit voor STEP-technologieën (*Strategic Technologies for Europe Platform*) die bijdragen aan de weerbaarheidsopbouw ook na 2027 moet worden gehandhaafd. Daarnaast zet zij in op extra aandacht voor de oostelijke grensregio's in het aankomende Europees Fonds voor concurrentievermogen, in het kader van het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) en wil zij een verbeterde toegang tot financiering voor micro- en kleine ondernemingen. De Commissie zegt rekening te willen houden met de bijzondere uitdagingen van deze regio's in de nieuwe periode van het MFK van de EU (2028-2034).

Voor het voortbouwen op lokale sterke punten als bio-economie, energie, milieu, landbouw en vaardigheden, wil de Commissie de integratie van de elektriciteitssystemen van de Baltische staten in de EU-netwerken versterken, evenals de grensoverschrijdende waterstofinfrastructuur. Tevens wordt er ingezet op het ondersteunen van strategische projecten in het kader van de verordening kritieke grondstoffen, voortbouwend op het RESourceEU-actieplan. Op het gebied van landbouw wil de Commissie de activiteiten van het plattelandspact bevorderen en de participatie van jonge

boeren in de landbouw aanmoedigen middels de EU-strategie voor generatievernieuwing in de landbouw.

Op het gebied van connectiviteit zal de Commissie de samenwerking op het gebied van infrastructuurnetwerken stimuleren. Zo wil de Commissie de integratie van spoorwegsystemen van de oostelijke grensregio's verbeteren. Daarnaast benoemt de Commissie de noodzaak voor een verbeterde glasvezel- en 5G-voorziening in de oostelijke grensregio's. Verder verwijst de Commissie naar de nieuwe doelstelling voor Interreg, die ziet op 'veerkrachtigere regio's die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne'.

Voor het versterken van de gemeenschappen zet de Commissie in op verbetering van het onderwijssysteem, het ondersteunen van lokale initiatieven voor regionale behoeften, en de toegang van gemeenten tot kritieke apparatuur (bijv. noodcommunicatie- en omroepsystemen, voorraden aan agrovoedingsproducten, en niet aan het net gekoppelde energieoplossingen) verbeteren door gezamenlijke aanbestedingen.

3. Nederlandse positie ten aanzien van de mededeling/aanbeveling

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

In het regeerakkoord is Oekraïne en de problematiek rondom hybride dreigingen binnen de EU een prioritaire aangelegenheid, waarbij een brede aanpak wordt gehanteerd.¹ Voor zover uit de mededeling beleidsvoorstellen volgen zullen die worden getoetst aan het brede Nederlandse beleid met betrekking tot het MFK, de hoofdlijnen van de begroting van de EU. De Kamerbrief van 12 september 2025 over de Nederlandse inzet voor het volgend MFK 2028 – 2034² is de basis voor de Nederlandse positie over vraagstukken inzake de EU-begroting vanaf 2028. De overkoepelende Nederlandse inzet richt zich op een ambitieus, gemoderniseerd en financieel houdbaar MFK waarbij de focus gelegd dient te worden op strategische prioriteiten.

Op het vlak van veiligheid en defensie benoemt de Commissie de belangrijkste lopende initiatieven binnen het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) van de EU om defensiegereedheid significant op te schalen; het Witboek voor Europese Defensiegereedheid, SAFE, het Actieplan inzake drones en counterdrone-systemen en het Militaire Mobiliteitspakket. De Nederlandse positie ten aanzien van deze initiatieven is positief.³ In de Kamerbrief over statelijke dreigingen is het kabinet ingegaan op hoe het hybride dreigingen wil tegengaan.⁴ In het coalitieakkoord heeft het kabinet volop aandacht voor het belang van een sterker en veiliger Europa. Dit geldt ook voor het versterken van de weerbaarheid binnen de EU. De aandacht voor de interne weerbaarheid van de EU en het opvangen van de gevolgen van de dreiging vanuit Rusland

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/ae784c79-5e0a-4866-85f5-1b80c5dc614e/file>

² Kamerstuk II, 2024/25, 21 501-20, nr. 2268

³ Kamerstuk 22 112, nr. 4027; Kamerstuk 22112 nr. 4026; Kamerstuk 22 112, nr. 4296 en Kamerstuk 22 112, nr. 4266

⁴ Kamerstuk 30821 nr. 175

en Belarus past hierbij. Regio's in het oosten van de EU zijn daarnaast geopolitiek en strategisch relevant omdat zij direct grenzen aan kandidaat-lidstaten van de EU Oekraïne en Moldavië.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet onderschrijft dat Europese burgers die in het oosten van de EU wonen de gevolgen van de Russische militaire agressie in Oekraïne directer ondervinden dan andere Europeanen. Door hun geografische nabijheid tot Rusland, Belarus en Oekraïne zijn zij kwetsbaarder voor de gevolgen van de oorlog (veiligheid, economie, demografie, maatschappelijk). Het kabinet erkent dat deze regio's belangrijk zijn voor de weerbaarheid en de veiligheid van de hele Unie. Het is daarom positief dat de Commissie erop inzet om haar veiligheid en veerkracht en die in de oostelijke grensregio's te vergroten. Het kabinet ondersteunt deze aanpak, waarbij ook de samenhang en coördinatie met de NAVO van belang is.

Het kabinet onderkent dat hybride activiteiten van Rusland en Belarus een uitdaging vormen voor de landen aan de oostflank van de EU. Deze landen zijn relatief vaker doelwit van hybride dreigingen die gerelateerd zijn aan de fysieke nabijheid van Rusland en/of Belarus zoals het instrumentaliseren van migratie naar de EU, objecten die de grens overvliegen zoals weerballonnen en *jamming* en *spoofing* van satellietnavigatie en -communicatie. Daarnaast is er sprake van actieve (heimelijke) beïnvloeding van Russische of Russischtalige gemeenschappen via gerichte informatieoperaties. Voor andere dreigingsvormen geldt dat het dreigingsniveau vergelijkbaar is met de rest van de EU. Het kabinet onderschrijft het belang van het versterken van weerbaarheid in deze regio's. Europese financieringsprogramma's kunnen dit bevorderen. Als hybride acties aan Rusland kunnen worden toegeschreven, kunnen tegenmaatregelen worden genomen waarmee kosten worden opgelegd. Het aangekondigde actieplan kan hier een bijdrage aan leveren. Het kabinet is daarnaast positief over het plan om het IRIS²-systeem te versterken.

Wat betreft het stimuleren van groei en welvaart in de betreffende regio's somt de Commissie een groot aantal bestaande Europese beleidsmaatregelen en -instrumenten op, waar het kabinet in algemene zin voorstander van is. De Commissie kondigt verder de EastInvest-faciliteit aan, om de regionale economie te stimuleren. Het kabinet is hier voorstander van en is positief over het betrekken van internationale financiële instellingen als de Europese Investeringsbank, de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, de Noordse Investeringsbank en de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa. Het kabinet wil dat middelen uit de EU-begroting worden ingezet waar de meeste toegevoegde waarde zit. De inhoudelijke prioriteiten van het kabinet voor het MFK zijn het versterken van het Europese concurrentievermogen met een sterke interne markt en inzet op onderzoek en innovatie als fundament, een stevig migratie- en asielbeleid en veiligheid en defensie. Wat betreft het Europees Fonds voor concurrentievermogen vindt het kabinet het van belang dat besteding van middelen over de gehele breedte van het fonds zoveel als mogelijk op basis van excellentie en impact en in open competitie plaatsvindt en niet op basis van geografische spreiding. Ten aanzien van het voortzetten van tijdelijke beleidsmaatregelen is terughoudendheid geboden, zoals de bestaande flexibiliteit vanuit STEP.

Het kabinet acht een hoge mate van steun en voorfinanciering alleen verantwoord als er een weloverwogen plan voor deze steunmaatregelen klaarligt.

De Commissie zet omtrent bio-economie, energie, milieu, landbouw en vaardigheden in op het beter benutten van bestaande EU-instrumenten in de oostelijke grensregio's. Het kabinet onderschrijft de koppeling die de Commissie maakt tussen concurrentievermogen, weerbaarheid en de duurzame transitie, met nadruk op klimaatneutraliteit, grondstoffenonafhankelijkheid, bio-economie, hernieuwbare energie en toegang tot kritieke grondstoffen, en ziet het stimuleren van de bio-economie als een belangrijk instrument voor een klimaatneutrale en circulaire samenleving en een toekomstbestendig verdienmodel voor bedrijven en boeren. De oostelijke grensregio's gaan zelf over hun economische ontwikkeling maar het staat buiten kijf dat het concurrentievermogen van de EU wordt versterkt als onbenutte natuurlijke hulpbronnen, zoals biomassa en zeldzame aardemetalen op duurzame wijze kunnen worden ingezet. Daarbij zal het kabinet in Brussel benadrukken dat een schone industrie niet alleen gedecarboniseerd moet zijn, maar ook circulair en in lijn met de nulverontreinigingsambitie en de bescherming van de volksgezondheid en het milieu, wat richtinggevend is voor de verdere invulling van activiteiten op het gebied van kritieke grondstoffen, biomassa, biobrandstoffen en bio-industrie.

Het kabinet verwelkomt de nadruk van de Commissie op het versterken van connectiviteit in de oostelijke grensregio's, met name in het licht van de gewijzigde geopolitieke situatie. Het kabinet onderschrijft het belang van goed functionerende en toekomstbestendige Europese transportcorridors en steunt de verdere ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), inclusief verbeterde verbindingen met Oekraïne en Moldavië.

Het kabinet verwelkomt zowel de brede ambitie als de specifieke voorstellen van de Commissie om de oostelijke grensregio's beter te integreren met de rest van de EU op het gebied van draadloze en vaste digitale connectiviteit. Het achterblijven van de netwerkkwaliteit in regio's in het oosten van de EU kan ongunstig zijn voor de Europese en daarmee ook de Nederlandse economie.

Het kabinet is blij met het plan van de Commissie om zich in te zetten voor de regionale gemeenschappen. Het kabinet is positief over de verbeterde toegang van gemeenten tot kritieke apparatuur.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De lidstaten die grenzen aan Rusland, Belarus, Oekraïne en de Zwarte Zee hebben de analyse van de Commissie reeds onderschreven, maar onderstrepen ook dat de mededeling een eerste stap is en dat meer aandacht nodig is. Deze lidstaten pleiten al langer voor specifieke maatregelen om de bredere gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de dreiging uit Rusland en Belarus op te vangen. Ook wijzen sommige lidstaten op het strategische belang van de Zwarte Zee als geopolitiek kruispunt (veiligheid, economie en handelsroutes) en de Russische dreiging daar. Andere lidstaten lijken grotendeels begrip te hebben voor de uitdagingen waarvoor deze regio's zich door de veiligheidsdreiging geplaatst zien, maar sommige lidstaten wijzen er ook op dat de gevolgen

binnen bestaande instrumenten (bijvoorbeeld het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het cohesiebeleid) kunnen worden opgevangen. Een enkele lidstaat vindt dat de mededeling te weinig langetermijnvisie en kwantitatieve meetbare doelen bevat. Naar verwachting wordt de mededeling positief ontvangen in het Europees Parlement.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op vrijheid, veiligheid en recht, economische, sociale en territoriale samenhang. Op het terrein van vrijheid, veiligheid en recht is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, aanhef en onder j VWEU). Op het terrein van economische, sociale en territoriale samenhang is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten (artikel 4, lid 2, aanhef en onder c VWEU).

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel de bevordering van de weerbaarheid van de regio's in het oosten van de EU, alsmede hun economische en maatschappelijke ontwikkeling in het licht van de Russische en Belarussische dreiging. Hoewel versterking van de economische en maatschappelijke ontwikkeling mede wordt bepaald door beleid op regionaal en nationaal niveau, is de dreiging waar de regio mee te kampen heeft grensoverschrijdend: zij raakt meerdere regio's in meerdere lidstaten. Dit maakt een door de EU georganiseerd respons door zijn schaal en de omvang van de dreiging efficiënter, al zijn ook maatregelen op lokaal niveau en op het niveau van lidstaten gewenst. Voor wat betreft connectiviteit en verbetering van de concurrentiekracht en de werking van de interne markt biedt respons op EU-niveau schaalvoordelen die wezenlijk zijn voor het behalen van de te bereiken resultaten. Om die reden is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel de bevordering van de weerbaarheid van de regio's in het oosten van de EU, alsmede hun economische en maatschappelijke ontwikkeling in het licht van de Russische en Belarussische dreiging. Omdat de mededeling geen concrete voorstellen bevat en het voorgestelde optreden een versterking vormt van bestaande initiatieven en prioriteiten, gaat de mededeling niet verder dan strikt noodzakelijk. Daardoor blijft er nog voldoende ruimte over voor nationale en regionale invulling en uitwerking van beleid.

d) Financiële gevolgen

De Commissie kondigt aan de EastInvest-faciliteit op te richten. Doel hiervan is, in samenwerking met de Europese Investeringsbank, de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling, de Noordse Investeringsbank en de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa in 2026 en 2027

minimaal EUR 28 miljard publieke en private investeringen in de regio te faciliteren. Ook kondigt de Commissie aan te willen onderzoeken of regio's uitzonderingen dienen te krijgen op het vlak van staatssteun. De financiële gevolgen van deze aankondigingen zullen zodoende in een latere fase aan bod komen. Dit geldt ook voor de aankondiging dat de Commissie rekening wil houden met de bijzondere uitdagingen van deze regio's in de nieuwe periode van het MFK van de EU. Hoe dat precies gaat gebeuren licht de Commissie niet toe.

Het kabinet zal de Commissie vragen naar wat het financieel beslag van toekomstige voorstellen zal zijn. Nederland is van mening dat de benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021-2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Eventuele budgettaire gevolgen voor Nederland worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

Het doel van de mededeling is het versterken van het concurrentievermogen van regio's in het oosten van de EU, versterking van hun economische en maatschappelijke weerbaarheid in het licht van de dreiging uit Rusland en Belarus. De maatregelen in de mededeling zijn niet concreet uitgewerkt, maar verwacht mag worden dat bijvoorbeeld meer investeringen, versterking van de connectiviteit en betere bescherming tegen hybride dreigingen de economische ontwikkeling van de regio's ten goede komen en daarmee de concurrentiekracht van de Unie als geheel.

De mededeling richt zich op regio's in de EU die grenzen aan Rusland, Belarus, Oekraïne en de Zwarte Zeeregio. Gelet op de conventionele en hybride dreiging uit Rusland en Belarus, en de spillover van de Russische aanvalsoorlog op Oekraïne is het bevorderen van de vrijheid, veiligheid en welvaart van deze regio's van belang voor de veiligheid, de weerbaarheid en de geopolitieke slagkracht van de EU als geheel. Daarnaast zijn investeringen, bijvoorbeeld in connectiviteit, van groot belang voor de veiligheid en ontwikkeling van de kandidaat-lidstaten Oekraïne en Moldavië – en daarmee de economische en geopolitieke slagkracht van de EU.

Fiche 2: Mededeling Integrale Natuurbrandbeheersing

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Geïntegreerde beheersing van het risico op natuurbranden

b) Datum ontvangst Commissiedocument

25 maart 2026

c) Nr. Commissiedocument

COM(2026) 330

d) EUR-Lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52026DC0330>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Raad Algemene Zaken

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) in nauwe samenwerking met ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV)

2. Essentie voorstel

De Europese Commissie (hierna: Commissie) heeft op 25 maart 2026 een nieuwe strategie gepresenteerd om de toenemende dreiging van natuurbranden in Europa aan te pakken. Aanleiding hiervoor is de toename in frequentere, intensere en grootschalige natuurbranden door de combinatie van klimaatverandering, veranderingen in landgebruik en menselijk gedrag. Zo ervaren Europa in 2025 het zwaarste natuurbrandseizoen sinds het begin van de metingen. Met meer dan één miljoen hectare afgebrand gebied, ingeschatte miljarden euro's aan schade aan eigendommen en infrastructuur en de verwachting dat zowel de omvang als de intensiteit van natuurbranden verder zal toenemen in de toekomst stelt de Commissie dat het versterken van natuurbrandbeheersing van belang is.

Met de voorgestelde aanpak introduceert de Commissie een integrale benadering van natuurbrandbeheersing, die zich richt op: 1) Preventie: het nemen van activiteiten en maatregelen om bestaande en nieuwe risico's te voorkomen; 2) Preparatie: het ontwikkelen van kennis en capaciteiten die door overheden, organisaties, gemeenschappen en individuen kan worden ingezet om de gevolgen van waarschijnlijke, dreigende of huidige incidenten doeltreffend te anticiperen,

erop te reageren en ervan te herstellen; 3) Repressie: maatregelen die direct vóór, tijdens of onmiddellijk na een incident worden genomen om levens te redden, gezondheidsschade te beperken, de openbare veiligheid te waarborgen en te voorzien in de basisbehoeften van de getroffen bevolking; 4) Herstel: het herstellen of verbeteren van bestaansmiddelen en gezondheid, evenals van de economische, fysieke, sociale, culturele en ecologische middelen, systemen en activiteiten van een door een incident getroffen gemeenschap of samenleving, in overeenstemming met de beginselen van duurzame ontwikkeling en 'build back better',¹ om toekomstige risico's te voorkomen of te verminderen. Deze holistische benadering moet de weerbaarheid van Europa vergroten en zorgen voor betere bescherming van burgers, het milieu, landbouw, infrastructuur, cultureel erfgoed en de economie.

In lijn met de *Preparedness Union Strategy* van de Commissie biedt de mededeling handvatten en aanbevelingen voor nationale en regionale overheden en andere betrokken partijen om de voorgestelde aanpak te implementeren.

De Commissie benadrukt het belang van gezonde en goed beheerde ecosystemen, aangezien dit bijdraagt aan het beperken van de risico's en gevolgen van extreme gebeurtenissen zoals overstromingen, droogte en natuurbranden. Vitale ecosystemen zijn tevens beter in staat om zich aan te passen aan klimaatverandering. Dit levert ook voordelen op voor de biodiversiteit, lokale gemeenschappen en de economie. De lidstaten worden opgeroepen om 'op natuur gebaseerde oplossingen' (*nature-based solutions*) in te zetten en brandbestendige natuur te ontwikkelen. Hiertoe heeft de Commissie aanvullend op de mededeling vernieuwde richtsnoeren gepubliceerd over het beheren van Natura 2000-gebieden in de context van klimaatverandering.² Hierin wordt uiteengezet hoe deze gebieden klimaatbestendiger kunnen worden ingericht en hoe het risico op natuurbranden kan worden verminderd, met behoud van natuurdoelen. Tevens wordt verduidelijkt welke flexibiliteit lidstaten hebben bij noodsituaties, zodat snel kan worden gehandeld ter bescherming van mens en biodiversiteit.

De Commissie roept lidstaten op om beleid op het gebied van natuur en veiligheid waar relevant te integreren met elkaar. Een mogelijkheid die daarbij wordt gegeven is het nationale natuurherstelplan (in Nederland aangeduid als het natuurplan) dat lidstaten moeten opstellen in het kader van de Natuurherstelverordening. Dit plan kan worden gebruikt om doelen op het gebied van natuur en biodiversiteit samen te brengen met doelen op het gebied van natuurbrandbeheersing. Het inzetten van maatregelen zoals beheerbranden, begrazing en het vergroten van de diversiteit in leeftijd, structuur en soorten van de aanwezige vegetatie kan daarbij zowel bijdragen aan risicobeheersing als aan natuurherstel.

Ter ondersteuning van langetermijnplanning zal de Commissie geactualiseerde richtsnoeren voor risicobeoordeling ontwikkelen, die lidstaten kunnen integreren in hun nationale rapportages.

¹ 'Build back better' betreft het benutten van de herstel-, rehabilitatie- en wederopbouwfasen na een incident en/of ramp om de veerkracht van landen en gemeenschappen te vergroten, door risicobeperkende maatregelen te integreren in het herstel van de fysieke leefomgeving en maatschappelijke systemen, en de revitalisatie van bestaansmiddelen, economieën en het milieu

² Guidance on adapting Natura 2000 sites to climate change, C(2026) 2031

Daarnaast blijkt uit onderzoek dat burgers zich in toenemende mate zorgen maken over natuurbranden. Aangezien het merendeel van de natuurbranden wordt veroorzaakt door menselijk handelen, is bewustwording cruciaal. De Commissie wil daarom het bewustzijn vergroten en burgers actief betrekken bij het voorbereiden op natuurbranden, onder meer via onderwijs, jongerenprogramma's en burgerpanels.

Op het gebied van paraatheid en repressie zal de Commissie onder meer blijven inzetten op het vooraf positioneren van brandweercapaciteit in risicogebieden en het bevorderen van kennisuitwisseling tussen experts. Ook wordt het *European Forest Fire Information System* (EFFIS) verder doorontwikkeld, onder andere met behulp van satellietgegevens uit het Copernicus-programma, om vroegtijdige waarschuwing en monitoring te verbeteren. De Commissie roept lidstaten op om systematisch gebruik te maken van systemen zoals EFFIS en om bij te dragen aan de ontwikkeling en het gebruik van digitale tweelingen,³ waaronder *Destination Earth*.

De gezamenlijke Europese bluscapaciteit (rescEU) wordt uitgebreid met twaalf blusvliegtuigen en vijf helikopters. Tevens wordt gewerkt aan de oprichting van een Europees brandweercentrum op Cyprus, dat onder andere zal fungeren als trainingscentrum. Verder zet de Commissie in op het verzamelen van gegevens over de gezondheidsrisico's voor brandweerlieden en op het bevorderen van kennisuitwisseling over herstel na branden. De Commissie spoort lidstaten daarbij aan om gebruik te maken van uitwisselingsmogelijkheden voor professionals, voldoende bestrijdingscapaciteit beschikbaar te stellen en te zorgen voor veilige werkomstandigheden voor brandweerlieden.

De verantwoordelijkheid voor natuurbrandbeheersing ligt volgens de Commissie bij de lidstaten, regionale overheden en landeigenaren. De Commissie benadrukt dat de voorgestelde maatregelen geen directe extra kosten opleggen, maar juist gericht zijn op efficiëntie. Wel geeft de Commissie aan dat structurele investeringen noodzakelijk zijn om de risico's op de lange termijn te beperken. Omdat naar verwachting steeds meer lidstaten geconfronteerd zullen worden met natuurbranden, is het volgens de Commissie essentieel om te investeren in preventie en preparatie om toekomstige schade te verminderen en hoge kosten gerelateerd aan de bestrijding van natuurbranden te voorkomen.

Tot slot kondigt de Commissie aan een voorstel te zullen doen voor een Raadsaanbeveling inzake integrale natuurbrandbeheersing, waarmee wordt beoogd de samenwerking tussen de EU, lidstaten en regio's verder te versterken. Hiermee beoogt de Commissie een samenhangende en toekomstbestendige aanpak van natuurbranden in Europa te realiseren.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

³ Een digitale tweeling is een digitale representatie van een fysiek object, proces of systeem uit de echte wereld

Het Nederlandse beleid rondom natuurbranden is de afgelopen jaren sterk tot ontwikkeling gekomen.⁴ Door veranderingen in het klimaat zijn de weersextremen van nu niet meer hetzelfde als vroeger waardoor het risico op natuurbranden nu en in de toekomst toeneemt. Natuurbranden vormen daarbij een structureel veiligheidsrisico met potentieel grote maatschappelijke gevolgen. Dit komt doordat veel mensen gebruik maken van de recreatiemogelijkheden in de natuur en doordat in Nederland een variëteit aan functies met de natuurgebieden verweven is, waaronder reizen, wonen, werken en zorg. Natuurbranden kunnen daardoor snel impact hebben op de mens, de economie en de fysieke leefomgeving.

In het kader van de Natuurherstelverordening is Nederland verplicht om bij natuurherstel rekening te houden met klimaatrisico's en het voorkomen van natuurrampen, waaronder het risico op natuurbranden. In het nationale natuurplan moet worden uitgelegd hoe rekening is gehouden met klimaatveranderingsscenario's, met het vermogen van herstelmaatregelen om klimaatschade en natuurrampen te voorkomen of te beperken, en met de aansluiting op nationale adaptatiestrategieën of -plannen en nationale rampenrisicobeoordelingsrapporten.

De verantwoordelijkheden met betrekking tot natuurbranden zijn verdeeld over meerdere bestuurslagen en organisaties, waaronder het Rijk, provincies, gemeenten, veiligheidsregio's en terreinbeheerders. Om de bestuurlijke complexiteit beheersbaar te houden, wordt er gewerkt aan verheldering van wettelijke taken en bevoegdheden en om samenhang in de uitoefening daarvan te bewerkstelligen. Dit komt uiteindelijk ten goede aan de effectiviteit en efficiëntie van de integrale aanpak van natuurbrandbeheersing.

De aanpak van natuurbranden in Nederland is gebaseerd op het concept van meerlaagsveiligheid. Er wordt geprobeerd natuurbranden beheersbaar te houden door in te zetten op: 1) Bewustzijn: het bevorderen van kennis en bewustwording over de risico's van natuurbranden; 2) Preventie: het verlagen van de kans op het ontstaan van een natuurbrand; 3) Mitigatie: het proactief verminderen van de potentiële impact van een natuurbrand; 4) Bestrijding: het voorbereiden op actieve interventie tijdens en nazorg na een natuurbrand; 5) Herstel: het verrichten van inspanningen na een natuurbrand om schade te herstellen en te leren van natuurbranden om Nederland beter voor te bereiden op toekomstige natuurbranden.

In het kader van risicobeheersing is het opstellen van één integraal natuurbrandbeheersingsplan per provincie in samenwerking met gemeenten, veiligheidsregio's, natuurbeheerders en overige partijen één van de belangrijkste beleidsvoornemens. Er moet daarbij een bestuurlijke afweging worden gemaakt van de doelmatigheid en het belang van maatregelen (inclusief prioriteit) met daarbij een adequate balans van de doelen (natuur, veiligheid en overige) die zijn gesteld voor het gebied en de omgeving en het bestuurlijk geaccepteerde restrisico.

Het doel is daarbij niet om alle natuurbranden te voorkomen, maar om onbeheersbare of vanwege hun gevolgen onaanvaardbare natuurbranden te voorkomen. Bij het opstellen van de planvorming is er ruimte om de waarden, omgeving en het unieke risicoprofiel van de gebieden te

⁴ Kamerbrief 'Samen sterker tegen natuurbranden', Kamerstuk 30821, nr. 306

weerspiegelen in de plannen. Elke provincie is daarbij vrij om eigen prioriteiten, doelstellingen en uiteindelijke verschillende strategieën te hanteren en te bepalen hoe zij partners betrekken.

In het kader van crisisbeheersing is in 2025 het Landelijk Crisisplan Natuurbranden vastgesteld.⁵ Dit crisisplan beschrijft de gezamenlijke aanpak van decentrale en nationale overheden en crisispartners bij grootschalige natuurbranden.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de mededeling van de Commissie. Het beschermen van burgers en de fysieke leefomgeving tegen natuurbranden is van groot belang, mede gelet op de toenemende frequentie en intensiteit van dergelijke branden als gevolg van klimaatverandering. Het hoge aantal hectare afgebrand gebied in Europa van de afgelopen jaren onderschrijft nogmaals de urgentie van een effectieve aanpak van natuurbranden. Het kabinet steunt dan ook het voornemen van de Commissie om in te zetten op een versterkte samenwerking tussen de EU, lidstaten en regionale overheden. Het voorstel van de Commissie voor een Raadsaanbeveling over integrale natuurbrandbeheersing zal na publicatie aandachtig worden bestudeerd.

Zoals aangegeven door de Commissie ligt de verantwoordelijkheid voor natuurbrandbeheersing primair bij de lidstaten, regionale overheden en eigenaren en beheerders van de fysieke leefomgeving. De handvatten en aanbevelingen uit de mededeling zullen waar toepasbaar worden meegenomen in het Nederlandse beleid rondom het voorkomen en beperken van natuurbranden.

Het kabinet is het eens met de Commissie dat investeren in preventie en preparatie op de korte termijn kosten met zich meebrengt, maar op de langere termijn juist substantiële besparingen kan opleveren. Door tijdig te investeren in preventie, risicobeperking en een klimaatbestendige inrichting kunnen schade, herstelkosten en maatschappelijke ontwrichting worden beperkt. Daarmee zijn dergelijke maatregelen niet alleen noodzakelijk vanuit veiligheid en leefbaarheid, maar ook vanuit economisch en ecologisch perspectief doelmatig.

De door de Commissie voorgestelde holistische aanpak van natuurbrandbeheersing gericht op preventie, preparatie, repressie en herstel sluit aan bij de Nederlandse werkwijze. Het kabinet onderschrijft daarbij de boodschap van de Commissie dat een gebiedsgerichte aanpak essentieel is bij natuurbrandbeheersing.

Het kabinet is het met de Commissie eens dat vitale ecosystemen essentieel zijn voor de (nationale) veiligheid. Klimaat- en natuurrampen hebben een brede impact en kunnen vrijwel alle nationale veiligheidsbelangen raken, waaronder territoriale, fysieke, economische en ecologische veiligheid en sociaal-politieke stabiliteit. Door in te zetten op vitale en weerbare natuur en biodiversiteit kunnen risico's en gevolgen van onder andere natuurbranden worden gedempt. Het kabinet verwelkomt dan ook de vernieuwde richtsnoeren voor het beheer van Natura 2000-

⁵ Kamerbrief 'Landelijk Crisisplan Natuurbranden', Kamerstuk 30821, nr. 277

gebieden in de context van klimaatverandering,⁶ waarin is opgenomen hoe het risico op natuurbranden kan worden verminderd met behoud van natuurdoelen. Door in te zetten op natuurgerichte maatregelen, waaronder beheerbranden, begrazing, hydrologisch herstel en een diversiteit in leeftijd, structuur en soorten in de natuurgebieden kan zowel worden bijgedragen aan veerkrachtige natuur, als aan een veiligere fysieke leefomgeving en maatschappelijke weerbaarheid. Het kabinet erkent daarbij het belang van flexibiliteit bij het beheer van Natura 2000-gebieden in noodsituaties, zodat snel kan worden gehandeld ter bescherming van mens en biodiversiteit, en verwelkomt dan ook de verduidelijking hierover in de richtsnoeren.

Het kabinet staat, mede gelet op onder andere de inzet op meervoudig ruimtegebruik,⁷ klimaatadaptatie⁸ en een parate en veerkrachtige samenleving,⁹ welwillend tegenover de aanmoediging van de Commissie om natuur- en veiligheidsbeleid waar mogelijk bij elkaar te brengen. De aanbeveling om de doelen van natuur en biodiversiteit en de inzet op het voorkomen en beperken van natuurbranden waar relevant samen te brengen in het nationale natuurplan, dat opgesteld moet worden conform de Natuurherstelverordening, zal dan ook worden meegenomen bij het opstellen van het desbetreffende plan. Het kabinet is het ook eens met de Commissie dat inzet op duurzaam bosbeheer, natuurherstel, revitalisering en klimaatadaptatie essentieel is voor het realiseren van brandbestendige natuur.

De uitbreiding van de gezamenlijke Europese bluscapaciteit (rescEU), het oprichten van een Europees brandweercentrum op Cyprus en de aandacht van de Commissie voor de gezondheid en veiligheid van brandweerlieden worden positief ontvangen door het kabinet. Het is belangrijk dat brandweerlieden beschikken over veilige werkomstandigheden, actuele en Europees erkende vaardigheden en dat hun gezondheid en veiligheid op een hoog niveau wordt gewaarborgd. Zoals aangegeven door de Commissie kunnen adequate opleidingen, het verstrekken van geschikte beschermingsmiddelen en toegankelijke gezondheidszorg daarbij een rol spelen.

Het kabinet onderschrijft het belang van structurele kennisdeling op het gebied van natuurbrandbeheersing. Door expertise, ervaring en inzichten over bijvoorbeeld de bestrijding van natuurbranden op Europees niveau uit te wisselen, bouwen professionals binnen de EU aan een gedeeld crisisbeeld en versterken zij de gezamenlijke operationele paraatheid voor opkomende risico's, zoals de toenemende interactie tussen natuur, bebouwing en recreatie bij natuurbranden. Het kabinet zal er dan ook op toezien dat onder andere het beoogde Nederlandse nationale centrum voor natuurbrandbeheersing in staat is om aan te haken bij de ontwikkelingen rondom kennisdeling, educatie en samenwerking op Europees niveau.

Het kabinet omarmt de aanbeveling van de Commissie aan de lidstaten om gebruik te maken van het *European Forest Fire Information System* (EFFIS). Het inzetten van

⁶ Guidance on adapting Natura 2000 sites to climate change, C(2026) 2031

⁷ Ontwerp-Nota Ruimte, Kamerstuk 29435, nr. 269, bijlage 1215474

⁸ Nationale Klimaatadaptatiestrategie 2016, Kamerstuk 31793, nr 162, bijlage 791816

⁹ Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden, Kamerstuk 30821, nr. 178, bijlage 1086944

aardobservatietoepassingen sluit aan bij de lange termijn ruimtevaart-agenda van Nederland¹⁰ om satellietdata in te zetten voor maatschappelijke meerwaarde en klimaatadaptatie. Het kabinet staat verder positief tegenover het voornemen van de Commissie om geactualiseerde richtsnoeren voor risicobeoordeling te ontwikkelen, indien inpasbaar en toepasselijk zullen deze richtsnoeren worden meegenomen in relevante nationale rapportages. Daarnaast onderschrijft het kabinet het belang van data en de meerwaarde van digitale toepassingen, zoals *Destination Earth*, voor het verzamelen van kennis over natuurbranden, maar ook voor het voorspellen en bestrijden ervan.

Het kabinet is het met de Commissie eens dat bewustwording over de risico's van natuurbranden cruciaal is, gelet op het feit dat de meeste natuurbranden per ongeluk worden veroorzaakt door menselijk handelen. Er is dan ook steun voor het voornemen van de Commissie om het bewustzijn van burgers te vergroten door hen via onder andere onderwijs, jongerenprogramma's en burgerpanels te betrekken bij het goed voorbereiden op en het voorkomen van natuurbranden.

De Commissie geeft aan dat het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) de belangrijkste financieringsbron is vanuit de EU voor natuurbrandpreventie. In Nederland wordt natuurbeheer in het algemeen niet gesubsidieerd met behulp van het GLB en zijn de middelen bestemd voor natuurgebieden en landbouwgrond veelal apart georganiseerd. Eerder beschikbaar gestelde middelen voor het voorkomen en beperken van natuurbranden zijn in Nederland dan ook niet afkomstig uit de GLB-middelen. Het kabinet is van mening dat dit in de Nederlandse context te rechtvaardigen is omdat natuur- en landbouwgebieden in Nederland van oudsher minder overlap hebben met elkaar, zowel fysiek als qua gebruik en doelstellingen. Daarbij kan wel de kanttekening worden gemaakt dat inzet op agrarisch natuurbeheer ervoor zorgt dat de verwevenheid van natuur- en landbouwgebieden toeneemt.

Het kabinet omarmt de financiële aanknopingspunten die de Commissie schetst om in te zetten op professionele en gespecialiseerde bestrijdingscapaciteit. Met het Europees Sociaal Fonds Plus kunnen verschillen in de professionaliteit van de bestrijding van natuurbranden tussen lidstaten verkleind worden, waardoor de Europese slagkracht toeneemt. Dergelijke fondsen bieden kansen voor lidstaten als Nederland, die zich geconfronteerd zien met grotere en meer complexe risico's en hun aanpak daarop moeten aanpassen. Voor Nederland gaat het onder meer om noodzakelijke investeringen in landelijke en bovenregionale slagkracht, specialistische eenheden en regio-overstijgende informatievoorziening.

Momenteel bevindt het merendeel van de rescEU-assets zich in Zuid-Europa. Gelet op de snelle toename van natuurbranden in heel Europa acht het kabinet van belang dat deze middelen overall in Europa snel operationeel inzetbaar zijn. Het kabinet ziet ruimte voor een geografisch evenwichtigere spreiding van rescEU-assets over de lidstaten. Daarmee kan worden gewaarborgd dat alle regio's van de Europese Unie beschikken over de benodigde bestrijdingsmiddelen en dat flexibel kan worden ingespeeld op de behoefte aan internationale bijstand. Door rescEU-assets

¹⁰ Vanuit de ruimte, voor de aarde - Lange-termijn ruimtevaartagenda voor Nederland, Kamerstuk 24446, nr. 87, bijlage 1125041

gelijkmatiger te spreiden over Europa kunnen alle lidstaten uiteindelijk effectiever optreden tegen de dreiging van grootschalige natuurbranden.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De verwachting is dat de meeste lidstaten positief zullen reageren op de mededeling, gezien de snelle toename van natuurbrandrisico's in Europa. Waar Zuid-Europese landen al geruime tijd te maken hebben met grootschalige natuurbranden, worden ook Noord-Europese landen hier steeds vaker mee geconfronteerd. De groeiende erkenning onder lidstaten van de urgentie van een integrale aanpak van natuurbrandbeheersing — mede in het licht van recente grootschalige natuurbranden en de gevolgen van klimaatverandering — vergroot het draagvlak voor Europese samenwerking.

Lidstaten die frequent worden getroffen door grootschalige natuurbranden, met name in Zuid-Europa, zullen naar verwachting nadruk leggen op solidariteit, gezamenlijke capaciteitsopbouw (zoals blusmiddelen) en financiële ondersteuning vanuit de EU. Tegelijkertijd zal in hun reactie waarschijnlijk worden benadrukt dat de EU een aanvullende rol dient te vervullen die nationale systemen versterkt, in plaats van deze te vervangen. De voornaamste spanning ligt daarbij tussen de noodzaak van gezamenlijke actie en het behoud van nationale autonomie. Voor veel lidstaten zullen ruimte voor maatwerk en toegang tot financiering dan ook belangrijke voorwaarden zijn voor steun aan de verdere uitwerking van de in de mededeling beschreven voorstellen. De positie van het Europees Parlement is op dit moment nog niet bekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft betrekking op meerdere beleidsterreinen, met name landbouw, milieu, bescherming en verbetering van de menselijke gezondheid, civiele bescherming en administratieve samenwerking. Op deze terreinen is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de Unie en de lidstaten (artikel 4, tweede lid, onderdelen (d) en (e) VWEU), dan wel een ondersteunende bevoegdheid van de Unie (artikel 6, onderdelen (a), (f) en (g) VWEU).

b) Subsidiariteit

De grondhouding van het kabinet is positief. Zoals benoemd in de mededeling ligt de verantwoordelijkheid voor natuurbrandbeheersing bij de lidstaten, waarbij de Unie ondersteuning kan bieden op het gebied van onder andere financiering, data en kennis. De mededeling heeft tot doel handvatten en aanbevelingen voor nationale en regionale overheden en andere betrokken partijen te bieden om een integrale aanpak te implementeren op het gebied van natuurbrandbeheersing en bevat geen juridisch bindende voorstellen.

Gezien de diversiteit aan landschappen, klimaatomstandigheden en de verschillen in structuur, samenstelling en staat van de natuur in Europa, dient natuurbrandbeheersing zoveel als mogelijk gebiedsgericht te worden aangepakt en op het meest geschikte niveau te worden geïmplementeerd. De Commissie benadrukt in haar mededeling dan ook dat een uniforme aanpak of oplossing niet voor elke situatie werkt. Maatwerk kan door lidstaten op centraal, regionaal en lokaal niveau worden verwezenlijkt en lidstaten zijn dan ook voldoende in staat om een integrale aanpak van natuurbrandbeheersing te realiseren. Tegelijkertijd is – waar passend – ondersteuning, coördinatie en aanvulling door de Unie wel waardevol. Natuurbranden houden immers geen rekening met landsgrenzen en kunnen zich in bepaalde gevallen uitstrekken over het grondgebied van meerdere lidstaten. Ook kan internationale bijstand tussen lidstaten in kritieke situaties van belang zijn. Een zekere mate van beleidscoherentie tussen lidstaten draagt uiteindelijk dan ook bij aan het effectief en efficiënt voorkomen, beperken en bestrijden van natuurbranden. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet is positief. De mededeling heeft tot doel handvatten en aanbevelingen voor nationale en regionale overheden en andere betrokken partijen te bieden om een integrale aanpak te implementeren op het gebied van natuurbrandbeheersing. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat de Commissie een integrale aanpak voorstelt en concrete acties benoemt die kunnen bijdragen aan preventie, voorbereiding en weerbaarheid. Het kabinet acht met name geschikt dat er focus wordt gelegd op natuur gebaseerde oplossingen en de ontwikkeling van brandbestendige natuur, evenals op het vergroten van bewustzijn en het actief betrekken van burgers bij voorbereiding op natuurbranden. Bovendien gaat het voorgestelde optreden niet verder dan noodzakelijk, omdat de lidstaten de nodige flexibiliteit behouden om in noodsituaties snel te handelen in Natura 2000-gebieden en er verder ruimte blijft voor lidstaten en regionale overheden om eigen prioriteiten en strategieën te bepalen op basis van hun unieke risicoprofiel.

d) Financiële gevolgen

De mededeling bevat geen voorstellen die leiden tot financiële gevolgen in het kader van het huidige Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. In de huidige MFK-periode kunnen lidstaten, waar relevant, EU-financiering inzetten voor natuurbrandbeheersing. Dat kan onder meer via het GLB, het Cohesiefonds en het Uniemechanisme voor civiele bescherming (UCPM), zoals door de Commissie benadrukt in de mededeling.

De Commissie geeft in de mededeling aan voor het volgende MFK (2028-2034) bereid te zijn prioriteit te geven aan financiering voor het reduceren van risico's op natuurbranden, maar benoemt daarbij dat succes hiervan afhangt van actie op nationaal en lokaal niveau. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027.

(Eventuele) toekomstige budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijk(e) departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

In de mededeling zijn geen voorstellen gedaan waaruit concrete gevolgen voor regeldruk zijn af te leiden. De toekomstige uitwerking van sommige voorstellen kan eventueel wel regeldrukeffecten hebben. Het kabinet zal aandacht vragen voor het belang van een gedegen impact assessment bij eventuele toekomstige voorstellen.

De Commissie stelt dat natuurbranden een complexe uitdaging vormen voor de EU, met het potentieel om verstreckende schade toe te brengen aan de Europese samenleving, economie, het milieu, het klimaat, de landbouw, de infrastructuur en het cultureel erfgoed. Naast onschatbare menselijke schade, waaronder het verlies van levens en bestaansmiddelen, gevolgen voor de volksgezondheid als gevolg van de aantasting van ecosystemen en de verslechtering van de luchtkwaliteit, leiden natuurbranden jaarlijks tot circa 2,5 miljard euro aan schade aan eigendommen en infrastructuur, kunnen zij de voedselvoorziening en inkomens van onder meer boeren en bosbouwers aantasten, en brengen zij ook de nationale en Europese veiligheid en stabiliteit in gevaar door schade aan vitale infrastructuur, druk op hulpdiensten, evacuaties en grensoverschrijdende verstoringen zoals rookverspreiding en ontregeling van transport- en energienetwerken. Het verminderen van het risico op natuurbranden is volgens de Commissie daarom niet alleen noodzakelijk voor de bescherming van mensen en het milieu, maar ook van groot belang voor de veerkracht, weerbaarheid en het concurrentievermogen van Europa.

Bij M uiterlijk op 4 mei a.s.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum
22 april 2026

Onze referentie
BZ2627478

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Binnengekomen op
18 februari 2026

Bijlage(n)
2

nota

BNC-fiche oostelijke regio's van de EU

Aanleiding

Mededeling van de Europese Commissie (CIE) over de oostelijke regio's van de EU.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met het BNC-fiche van de CIE over de mededeling inzake de oostelijke regio's van de EU.

Toelichting

- In de mededeling stelt de CIE dat de oostelijke regio's van de EU (grenzend aan RUS, BLR, OEK, MOL en de Zware Zee) verhoudingsgewijs zwaar worden geraakt door de (hybride en conventionele) dreiging vanuit Rusland en Belarus.
- De CIE kondigt aan maatregelen te nemen om de veiligheid, stabiliteit en welvaart van deze regio's te versterken.
- De mededeling gaat vooral in op bestaande plannen en instrumenten. Wel doet de CIE twee aankondigingen: 1) het uitbrengen van alomvattend actieplan voor verschillende soorten dreigingen, en 2) het creëren van de EastInvest-faciliteit (28 miljard EUR) om investeringen in de regio te faciliteren, met leningen vanuit publiek en privaat geld.
- In het BNC-fiche bevestigt het kabinet dat de betrokken regio's de gevolgen van de veiligheidsdreiging directer ondervinden dan veel andere regio's van de EU. De EU verleent daarom sinds het begin van de RUS inval in OEK steun o.a. vanuit het cohesiebeleid en het gemeenschappelijk landbouwbeleid.
- Wat betreft de twee aangekondigde plannen heeft het kabinet een positieve grondhouding.
- De NL'se inzet ten aanzien van de mededeling hangt nauw samen met de overkoepelende inzet voor de MFK-onderhandelingen. Het kabinet wil daar niet op vooruitlopen.

Bijlagen

- Mededeling over de oostelijke regio's van de EU die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne (ref. COM(2026)82).
- BNC-fiche over de mededeling oostelijke regio's van de EU.

Datum

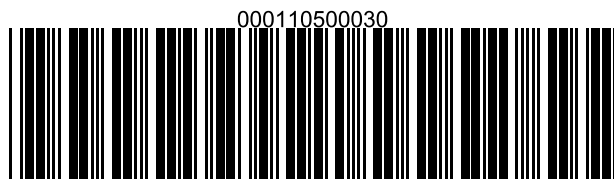
22 april 2026

Onze referentie

BZ2627478

Digitale minuut: BNC (verzamelmap) - 6204882

Organisatieonderdeel
BD-SG-DEIA

Behandelaar zaak
[Redacted]

Werkstroomeigenaar
[Redacted]

Datum en tijd aangeboden
28-04-2026 om 11:18

BNC fiche Integrale Natuurbrandbeheersing

Externe id's:
Instructie: BNC fiche Integrale Natuurbrandbeheersing. Het fiche is opgesteld door LVVN in nauwe samenwerking met JenV (DGPenV en NCTV).
Proces: BNC 29 april, CoCo 4 mei, MR en verzending Kamer op 8 mei.
Verzoek om akkoord MJenV voor 29 april.
Toelichting op documenten: -

Werkstroomverloop

- Werkstroom afgesloten**
28-04-2026 11:18
- Afsluiten - [Redacted]**
28-04-2026 11:18
- Ter info - [Redacted]**
28-04-2026 11:15
- Ter info - [Redacted]**
28-04-2026 11:15
- Ter info - Directeur [Redacted]**
28-04-2026 11:15
- Ter info - [Redacted]**
28-04-2026 11:15
- Afstemmen - DBO Advies behandeld door [Redacted]**
28-04-2026 11:15
Ter afstemming: BNC-fiche natuurbrandbeheersing. [Redacted]
- Eindparaaf - Minister van JenV behandeld door [Redacted]**
26-04-2026 21:14

- Paraferen - SG behandeld door** [redacted]
23-04-2026 11:45
- Visie vooraf - DBO Advies behandeld door** [redacted]
23-04-2026 11:33
Ter akkoord: BNC-fiche integrale natuurbrandbeheersing. Het gaat hier om een voorstel van de commissie. Ligt na akkoord op 4 mei in de CoCo en op 8 mei in de MR. [redacted]
- Afstemmen - Directeur DEIA behandeld door** [redacted]
21-04-2026 14:43
- Afstemmen - Afdelingshoofd DEIA-EU behandeld door** [redacted]
21-04-2026 14:31
- Document 'BNC-fiche - Mededeling Integrale Natuurbrandbeheersing ' toegevoegd door** [redacted]
[redacted]
21-04-2026 14:05
- Document 'Beslisnota Integrale Natuurbrandbeheersing' toegevoegd door** [redacted]
[redacted]
21-04-2026 14:05

Minister van Justitie en Veiligheid

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Datum

21 april 2026

Onze referentie

6204882

Bijlage(n)

1

nota

Bijlage(n)

1. BNC-fiche mededeling Integrale Natuurbrandbeheersing

1. Aanleiding

Op 25 maart 2026 heeft de Europese Commissie (hierna Commissie) een mededeling over integrale natuurbrandbeheersing gepubliceerd. Het voorstel bevat een strategie om de toenemende dreiging van natuurbranden in Europa aan te pakken via een holistische benadering, gericht op preventie, preparatie, repressie en herstel.

Het BNC-fiche is opgesteld door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), vanwege zijn verantwoordelijkheid voor risicobeheersing, in nauwe samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV), dat verantwoordelijk is voor brandweezorg en crisisbeheersing.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te geven op het BNC-fiche.

3. Kernpunten

- De Commissie introduceert met deze mededeling een integrale benadering van natuurbrandbeheersing dat zich richt op preventie, preparatie, repressie en herstel om de weerbaarheid van Europa te vergroten en te zorgen voor betere bescherming van burgers, het milieu, landbouw, infrastructuur, cultureel erfgoed en economie.
- De mededeling bevat handvatten en aanbevelingen voor nationale en regionale overheden en eigenaren en beheerders van de fysieke leefomgeving om de integrale aanpak van natuurbrandbeheersing te implementeren. De voorgestelde maatregelen zijn gericht op efficiëntie en versterking van de samenwerking tussen de EU, waarbij de lidstaten zelf verantwoordelijk blijven voor natuurbrandbeheersing.
- Daarnaast kondigt de Commissie aan een voorstel te zullen doen voor een Raadsaanbeveling over integrale natuurbrandbeheersing, waarmee wordt beoogd de samenwerking tussen de EU, lidstaten en regio's verder te versterken.
- Het voorstel voorziet ook in een uitbreiding van de gezamenlijke Europese bluscapaciteit (rescEU) met twaalf blusvliegtuigen en vijf helikopters.

- Daarnaast wordt gewerkt aan de oprichting van een Europees brandweercentrum op Cyprus, dat onder meer zal dienen als trainingscentrum.
- Het voorstel wordt positief ontvangen en het kabinet verwelkomt de mededeling van de Commissie.

Cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Datum

21 april 2026

Onze referentie

6204882

4. Toelichting

Beoordeling

- Het kabinet verwelkomt het voorstel van de Commissie. De aanbevelingen uit de mededeling sluiten grotendeels aan bij het Nederlands beleid op het gebied van natuurbrandbeheersing en worden waar toepasbaar meegenomen.
- Het kabinet is voorstander om de rescEU-assets (o.a. bluscapaciteit vanuit vliegtuigen en/of helicopters) gelijkmatiger te spreiden over Europa zodat alle lidstaten uiteindelijk effectiever optreden tegen de dreiging van grootschalige natuurbranden.
- Het kabinet beoordeelt de subsidiariteitstoets positief. De verantwoordelijkheid voor natuurbrandbeheersing berust primair bij de lidstaten, maar de Europese Unie kan ondersteuning bieden op het gebied van financiering, data en kennis. Deze ondersteuning, evenals de coördinatie en aanvullende rol van de Europese Unie, is van toegevoegde waarde, aangezien natuurbranden zich niet aan landsgrenzen houden en zich over het grondgebied van meerdere lidstaten kunnen uitstrekken. Beleidscoherentie tussen lidstaten draagt dan ook bij aan het effectief en efficiënt voorkomen, beperken en bestrijden van natuurbranden.
- Het oordeel van het kabinet op de proportionaliteitstoets is positief. Het voorgestelde optreden is namelijk geschikt om het doel te bereiken en het optreden gaat daarbij niet verder dan noodzakelijk.

Proces

- Na bespreking in de ambtelijke voorportalen (de BNC op 29 april en de CoCo op 4 mei), wordt het fiche naar verwachting ter instemming aangeboden aan de MR van 8 mei 2026 en daarna naar de Kamer verzonden.
- Verdere behandeling van het voorstel verloopt via de Raad Algemene Zaken

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Voor het overige is geen informatie opgenomen in de nota die niet openbaar gemaakt kan worden.

Akkoord,
27-04

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij
Directie Natuur

nota
TER BESLISSING

BNC-fiche mededeling Integrale
Natuurbrandbeheersing

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
20 april 2026

Kenmerk
DGNV-SK / 105912808
RT-0000140022

Bijlage(n)
1

Parafenroute

Aanleiding

Op 25 maart 2026 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) een mededeling over integrale natuurbrandbeheersing gepubliceerd. Hierin is een strategie opgenomen om de toenemende dreiging van natuurbranden in Europa aan te pakken via een holistische benadering die zich richt op preventie, preparatie, repressie en herstel. De Kamer dient over de kabinetsappreciatie van de mededeling van de Commissie geïnformeerd te worden middels een BNC-fiche.

Geadviseerd besluit

- U kunt kennisnemen van de nota en akkoord gaan met het BNC-fiche (zie bijlage);
- U wordt daarbij geattendeerd om dit vóór woensdag 29 april te doen in verband met tijdige bespreking in de BNC.

Kernpunten

- In de context van natuurbrandbeheersing draagt LVVN de verantwoordelijkheid voor risicobeheersing en JenV de verantwoordelijkheid voor crisisbeheersing. Het BNC-fiche is daarom door LVVN in nauwe samenwerking met JenV opgesteld.
- Afgelopen jaar ervaaarde Europa het zwaarste natuurbrandseizoen ooit gemeten. Mede hierom pleit de Commissie voor een integrale aanpak van natuurbrandbeheersing. De aandacht moet daarbij liggen op preventie, preparatie, repressie en herstel, met extra nadruk op gezonde ecosystemen, kennisdeling en samenwerking tussen de EU, lidstaten en regio's.
- Het kabinet steunt deze lijn en ziet natuurbranden ook in Nederland als een structureel veiligheidsrisico. De aanbevelingen uit de mededeling sluiten grotendeels aan bij het Nederlandse beleid op het gebied van natuurbrandbeheersing en worden waar relevant meegenomen. Het beschermen van de mens, de economie en de fysieke leefomgeving tegen natuurbranden, met daarbij aandacht voor de gezondheid en veiligheid van brandweerlieden staat daarbij centraal. Met de bestaande middelen van LVVN

zal er dan ook tot 2030 geïnvesteerd blijven worden in het voorkomen en beperken van natuurbranden in Nederland.

- Het BNC-fiche wordt besproken in de BNC-vergadering op 29 april 2026 en de CoCo op 4 mei 2026, waarna het wordt doorgeleid naar de MR op 8 mei 2026.

Toelichting

Samenvatting van de mededeling van de Commissie

De combinatie van klimaatverandering, veranderingen in landgebruik en menselijk gedrag leidt tot een toename in frequentere, intensere en grootschalige natuurbranden in Europa. Vorig jaar (2025) ervaarde Europa het zwaarste natuurbrandseizoen sinds het begin van de metingen. De gemiddelde jaarlijkse schade wordt geschat op 2,5 miljard euro.

De Commissie benadrukt het belang van een integrale benadering van natuurbrandbeheersing, die zich richt op preventie¹, preparatie², repressie³ en herstel⁴. Deze holistische benadering moet de weerbaarheid van Europa vergroten en zorgen voor betere bescherming van burgers, het milieu, landbouw, infrastructuur, cultureel erfgoed en de economie.

De mededeling bevat handvatten en aanbevelingen voor nationale en regionale overheden en eigenaren en beheerders van de fysieke leefomgeving om de integrale aanpak van natuurbrandbeheersing te implementeren. Daarnaast kondigt de Commissie aan een voorstel te zullen doen voor een Raadsaanbeveling over integrale natuurbrandbeheersing, waarmee wordt beoogd de samenwerking tussen de EU, lidstaten en regio's verder te versterken.

De Commissie benadrukt daarbij het belang van gezonde en goed beheerde ecosystemen, aangezien dit bijdraagt aan het beperken van de risico's en gevolgen van extreme gebeurtenissen zoals overstromingen, droogte en natuurbranden. De Commissie roept lidstaten daarbij op om beleid op het gebied van natuur en veiligheid waar relevant te integreren met elkaar. Daarnaast, benadrukt de Commissie het belang van onder andere kennisontwikkeling en -deling, uitwisselingsmogelijkheden en vroegtijdig waarschuwen.

De Commissie benadrukt dat de voorgestelde maatregelen geen directe extra kosten opleggen, maar juist gericht zijn op efficiëntie. Wel geeft de Commissie aan dat structurele investeringen noodzakelijk zijn om de risico's op de lange termijn te beperken. Omdat naar verwachting steeds meer lidstaten geconfronteerd zullen worden met natuurbranden, is het volgens de Commissie

¹ het nemen van activiteiten en maatregelen om bestaande en nieuwe risico's te voorkomen.

² het ontwikkelen van kennis en capaciteiten die door overheden, organisaties, gemeenschappen en individuen kan worden ingezet om de gevolgen van waarschijnlijke, dreigende of huidige incidenten doeltreffend te anticiperen, erop te reageren en ervan te herstellen.

³ maatregelen die direct vóór, tijdens of onmiddellijk na een incident worden genomen om levens te redden, gezondheidsschade te beperken, de openbare veiligheid te waarborgen en te voorzien in de basisbehoeften van de getroffen bevolking.

⁴ het herstellen of verbeteren van bestaansmiddelen en gezondheid, evenals van de economische, fysieke, sociale, culturele en ecologische middelen, systemen en activiteiten van een door een incident getroffen gemeenschap of samenleving, in overeenstemming met de beginselen van duurzame ontwikkeling en 'build back better', om toekomstige risico's te voorkomen of te verminderen.

essentieel om te investeren in preventie en preparatie om toekomstige schade te verminderen en hoge kosten gerelateerd aan de bestrijding van natuurbranden te voorkomen.

Samenvatting van de kabinetsappreciatie

Het kabinet verwelkomt de mededeling van de Commissie. Het beschermen van burgers en de fysieke leefomgeving tegen natuurbranden is van groot belang. Door veranderingen in het klimaat zijn de weersextremen van nu niet meer hetzelfde als vroeger waardoor het risico op natuurbranden nu en in de toekomst toeneemt. Natuurbranden vormen daarbij een structureel veiligheidsrisico met potentieel grote maatschappelijke gevolgen.

De aanpak van natuurbranden in Nederland is gefocust op het beheersen van natuurbrandrisico's door in te zetten op bewustwording, preventie, mitigatie, bestrijding en herstel. Dit is vergelijkbaar met de strategie als opgenomen in de Commissiemededeling. De handvatten en aanbevelingen uit de mededeling heeft het kabinet ter kennisgenomen en waar toepasbaar zullen deze worden meegenomen in het Nederlandse beleid rondom het voorkomen en beperken van natuurbranden.

Het kabinet is het met de Commissie eens dat **vitale ecosystemen essentieel zijn voor de (nationale) veiligheid**. Klimaat- en natuurrampen hebben een brede impact en kunnen vrijwel alle nationale veiligheidsbelangen raken, waaronder territoriale, fysieke, economische en ecologische veiligheid en sociaal-politieke stabiliteit. Door in te zetten op vitale en weerbare natuur en biodiversiteit kunnen risico's en gevolgen van onder andere natuurbranden worden gedempt. Het kabinet staat welwillend tegenover de aanmoediging van de Commissie om natuur- en veiligheidsbeleid waar mogelijk bij elkaar te brengen, onder andere via het nationale natuurplan dat opgesteld moet worden conform de Natuurherstelverordening.

De aandacht van de Commissie voor de gezondheid en veiligheid van brandweerlieden en de aanknopingspunten voor de verdere versterking van de professionele en gespecialiseerde bestrijdingscapaciteit worden positief ontvangen door het kabinet. Daarbij worden er kansen gezien voor een geografisch evenwichtiger spreiding van de rescEU-assets over de lidstaten. Daarnaast, onderschrijft het kabinet het belang van structurele kennisdeling, het gebruik van data en digitale toepassingen en internationale samenwerking.